

**SCENARIUSZ LEKCJI OTWARTEJ DLA NAUCZYCIELI SOSW
ZORGANIZOWANEJ W RAMACH REALIZOWANEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ SPECJALNEJ NR 1
PROJEKTU PT. „RETRO ZABAWY”.**

Przedmiot: język polski

Nauczyciel prowadzący: mgr Katarzyna Rogowicz

Klasa: 5 b szkoły podstawowej

Temat: Wychodzą z cienia dawne wspomnienia - retro, czyli zabawy z tamtych lat.

1. Cel główny: zapoznanie uczniów z grami i zabawami, które towarzyszyły naszym rodzicom, dziadkom, babciom w czasach dzieciństwa.

2. Cele szczegółowe:

Cele poznawcze:

- zapoznanie uczniów z pojęciem „retro”
- przypomnienie pojęć: tradycja, zwyczaje, pokolenie, wywiad
- wzbogacenie słownictwa uczniów (wprowadzenie synonimów, wyrazów przeciwstawnych, charakterystycznych związków wyrazowych z nowopoznanym pojęciem)
- utrwalenie wiadomości na temat kontrastu
- wzbogacenie wiedzy na temat znaczenia poszczególnych pojęć z zakresu symboliki obrazowej.

Cele kształtujące:

- rozwijanie umiejętności pracy z różnymi tekstami kultury: muzyka, obraz, zdjęcia, tekst pisany
- doskonalenie umiejętności dokonywania weryfikacji i prawidłowego wykorzystania wcześniej zdobytej przez uczniów wiedzy
- rozwijanie procesów wyobraźniowych, skojarzeniowych oraz myślenia przez analogię
- kształcenie sprawności językowej.

Cele rewalidacyjno-wychowawcze:

- rozbudzanie świadomości na temat potrzeby kultywowania dawnych zwyczajów
- rozwijanie mechanizmów kompensacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem analizatora wzroku, dotyku, słuchu
- integrowanie grupy
- kształcenie koncentracji uwagi oraz spostrzegawczości.

Formy pracy:

- praca indywidualna
- praca zbiorowa
- praca w grupach

Metody pracy:

a) metody słowne:

- elementy wykładu
- elementy heurystyki

b) metody zajęć praktycznych:

- praca z tekstem literackim
- praca z materiałem obrazkowym i zdjęciowym

Pomoce dydaktyczne:

- prezentacje multimedialne
- utwór Marcina Stycznia pt. „Kobieta w stylu retro”
- przedmioty służące dawniej do zabawy: zapałki, kamyki, skakana, kapsle, monety.

Lekcja jest opracowana z myślą o zespole klasowym złożonym z uczniów słabowidzących i niewidomych. Formy, metody pracy oraz środki dydaktyczne uwzględniają możliwości percepcyjne i poznawcze obu grup, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kompensację braków wynikających z deficytu wzroku.

Temat nawiązuje do wcześniej zdobytych przez uczniów na drodze wywiadu wiadomości na temat zabaw ich rodziców, dziadków i stanowi pierwsze z cyklu realizowanych w szkole zajęć dotyczących poruszanego zagadnienia.

Ogniwo wstępne

Lekcja poprzedzona została pracą domową – uczniowie mieli za zadanie przeprowadzić wywiady ze swoimi bliskimi na temat gier i zabaw, które towarzyszyły im w czasach dzieciństwa. Grupa rozmówców została wskazana przez nauczyciela i obejmowała rodziców, babcie oraz dziadków.

Przed realizacją zadania wspólnie przypomnieliśmy wiadomości na temat formy, jaką jest wywiad, sposobu poprawnego formułowania pytań i sporządzania notatki z rozmowy.

Wnioski z przeprowadzonych wywiadów.

1. Nauczyciel pyta uczniów o wyniki wywiadu. Piątoklasiści kolejno podają swoje spostrzeżenia, zwracając uwagę na to, że podczas rozmów, obok znanych im zabaw, pojawiły się takie, po które dziś dzieci nie sięgają.
2. Ważnym wnioskiem z przeprowadzonych badań było to, że dawniej gry i zabawy w większości odbywały się na powietrzu, a potrzebne do nich przedmioty były proste, często wykonywane samodzielnie z tego, co można znaleźć w przyrodzie.
3. W toku wymiany doświadczeń i informacji pojawił się wśród dzieci element zaskoczenia i zdziwienia tym, co usłyszeli od swych dużo starszych bliskich – czyli pokolenia rodziców i dziadków. Tak rozpoczęta lekcja rozbudziła ciekawość uczniów i stała się podłożem do wprowadzenia pojęcia „retro”.

Ogniwo centralne

1. Nauczyciel przechodzi do wyjaśnienia pojęcia *retro*. Na tablicy zostają wypisane trzy hasła: **czas przeszły**, **czas teraźniejszy**, **czas przyszły**. Uczniowie, biorąc pod uwagę wiadomości, do których samodzielnie dotarli podczas przeprowadzonych wywiadów, własne doświadczenia oraz brzmienie tematu lekcji, wskazują, że termin retro związany jest z czasem przeszłym. Na tablicy powstaje schemat pierwszych skojarzeń:

CZAS PRZESZŁY

CZAS TERAŹNIEJSZY

Telefony komórkowe, tablety,
kolorowe zabawki kupowane w sklepach, CD, czyli
to, czego nie mieli nasi rodzice i dziadkowie.

CZAS PRZYSZŁY

? – symbol techniki,
która nieustannie idzie
do przodu i zapowiada
zmiany, których często
nie można wcześniej
przewidzieć

Występujące w temacie lekcji wyrazy
i związki wyrazowe: wspomnienia, zabawy z dawnych lat,
pokolenie naszych rodziców, pokolenie naszych dziadków.

2. Opierając się na wypowiedziach uczniów, nauczyciel podaje definicję pojęcia retro.

Retro to forma, styl różnorodnych przedmiotów, pojęć, który pojawia się teraz, w naszych czasach, ale nie jest współczesny, lecz dawny – czyli pochodzący z przeszłości. Niektórzy określają go jako „niemodny”, inni „przestarzały”, a jeszcze inni „elegancki”, „wytworny” czy „pełen klasy” – jest to kwestia gustu. Nie ulega jednak wątpliwości, że różni się od tego, co dzisiejsze, od tego, co jest „na czasie”.

Podczas zapoznania dzieci z definicją pojęcia, zwracamy uwagę na pojawiające się synonimy oraz wyrazy przeciwstawne.

3. Aby utrwalić nowe pojęcie oraz uświadomić, że pojawia się ono również dziś, w różnych dziedzinach życia, nauczyciel pokazuje uczniom prezentację multimedialną pt. „Retro czy współczesność?” (**prezentacja multimedialna - załącznik nr 1**). Dzieci mają za zadanie określić, który z prezentowanych elementów jest „w stylu retro”, a który współczesny. Podczas wykonywania ćwiczenia podają argumenty potwierdzające ich odpowiedzi. Na tablicy zapisujemy charakterystyczne zwroty i pojęcia:

RETRO	WSPÓŁCZESNOŚĆ
kobieta „w stylu retro” – regularne loki, kwiat we włosach, futrzany szal na ramieniu, tzw. lis	bizneswoman
stara zdobiona szafa (materiał: drewno)	nowoczesna szafa przesuwna (materiał: szkło)
elegancka sukienka z tiulu i koronki	dżinsowa sukienka mini
starodawny samochód	szybki samochód – jaguar (synonimy: bryka, fura, strzała)
dawny telefon stacjonarny	komórka

Wnioski:

Pokazane na prezentacji różnorodne elementy w stylu retro spotykamy wokół nas. Są one obecne w różnych dziedzinach życia, często przypadają nam nawet do gustu, choć wyraźnie widać, że różnią się od tego, co nowoczesne. Aby potwierdzić wysunięte wnioski, nauczyciel puszcza teledysk i piosenkę Marcina Stycznia pt. „Kobieta w stylu retro”.

3. Nauczyciel kładzie na ławce 5 „czarnych tajemniczych woreczków” (**zdjęcie -załącznik nr 2**), które rozbudzają w piątoklasistach ciekawość i motywują do pracy. Uczniowie dobierają się parami. Każda losuje jeden woreczek, w którym ukryte są rekwizyty: zapalki, monety, kapsle, skakanka, kamyczki. Dzieci prezentują reszcie klasy, w jaki sposób można było się dawniej bawić tym, co wylosowały. Każdy może spróbować swoich sił oraz wykazać się kreatywnością i zaproponować własny sposób wykorzystania rekwizytów:

- **zapalki:** budowanie studni, układanie kształtów, cyfr, działań matematycznych

- **monety**: rzucanie do narysowanego koła
- **kapsle**: wyścig po wyrysowanym kredą torze
- **skakanka**: różnorodne skoki
- **kamyki**: rzucanie do celu.

4. Pojęcie **retro** możemy odnieść również do gier i zabaw z dawnych lat – naszych rodziców czy dziadków. Nauczyciel zapoznaje piątoklasistów z niektórymi z nich, wyświetlając kolejną prezentację multimedialną (**prezentacja multimedialna – załącznik nr 3**). Zawiera ona zarówno opisy zasad gier i zabaw, jak i zdjęcia. Piątoklasiści weryfikują własne wcześniej podane propozycje z tym, co zostało przedstawione przez nauczyciela. Wracają również do przeprowadzonych przed zajęciami wywiadów, wskazując na ogromną różnorodność dawnych gier i zabaw.

Wnioski:

Do zaprezentowanych zabaw nie używano nowoczesnych zabawek, gadżetów, bo ich wówczas po prostu nie było. Wymyślano gry i zabawy z tego, co było wokół, w zasięgu ręki, wykorzystywano najprostsze materiały, np. kamienie, sznurki, kredę, monety, kapsle – liczyły się pomysłowość, wyobraźnia i dobry humor.

Ogniwo końcowe

Uczniowie podsumowują zajęcia:

- a) przypominają, co to jest „styl retro” i wymieniają dziedziny życia, w których można go dostrzec
- b) wymieniają zabawy z dawnych lat oraz przedmioty, które się z nimi wiązały
- c) zwracają uwagę na to, że dawne gry i zabawy rozwijały w dzieciach kreatywność, wyobraźnię oraz sprzyjały nawiązywaniu bliższych relacji i przyjaźni.

Praca domowa

Uczniowie mają za zadanie wykorzystać jeden prosty, łatwo dostępny element przyrody lub najbliższego otoczenia i wymyślić zabawę, w której mógłby zostać wykorzystany. Nie może być to jednak przedmiot, który pojawił się w prezentowanych podczas lekcji zabawach.

Propozycje uczniów:

- listki, które można wykorzystać jako pieniądze podczas zabawy w sklep
- zabawa w sklep, podczas której mleczko będą cytrynami, trawa - szczypiorkiem, piasek - kawą
- patyk pełniący funkcję miecza
- wycięte koło z kartonu lub styropianu jako tarcza
- robienie peleryny, czapeczek, samolotów z gazet.

Katarzyna Rogowicz